

יהודי אחד הציל אלף ילדים

Category: ויקהל, פקודי, שמות

כיצד הצליח הרב הרצוג לבדו להציל אלפי ילדים יהודים לאחר השואה, ולדאוג לרווחת הניצולים בצורה שאין לה אח ורע. על האפשרויות האדירות שניתנות לכל יהודי.

רכבות ההצלה

בשנים האחרונות הוותיקן פתח לרשות הציבור את ארכיון הוותיקן מתקופת השואה. "לא חוששים מההיסטוריה" הם אמרו. במשך השנים, ארגונים יהודיים רבים האשימו את הוותיקן בכך שלא נקף אצבע להצלת יהודים בתקופת השואה. אחד הדברים המשמעותיים ביותר לעם היהודי, הם פתיחת תיקי האימוץ של ילדים יהודיים שנמסרו למשפחות נוצריות ולמנזרים בתקופת השואה ואבדו לעם היהודי.

בשנת 1946 הרב הראשי לארץ ישראל, הרב יצחק אייזיק הרצוג, (בסיוע של פרופסור פישל שניאורסון) נסע לאירופה במטרה להחזיר לעם היהודי את הילדים שבתקופת השואה נמסרו לכנסיות או למשפחות נוצריות כדי להציל אותם, ושהוריהם נרצחו בשואה. אחרי חקירות ודרישות העריכו שישנם כעשרת אלפים ילדים יהודיים במוסדות ובמשפחות נוצריות.

ראשית דרכו הייתה לרומא, להיפגש עם האפיפיור כדי שזה יורה לכל המוסדות הנוצריים להחזיר את הילדים. בעשירי למרץ אותה שנה הרב נפגש איתו. בפגישה הרצוג הודה לו על שהכניסה הצילה את הילדים בזמן השואה, אבל עתה תבע להחזיר אותם לחיק היהדות. "כל ילד פירושו בשבילנו אלף ילדים!", הכריז הרב הרצוג בהתרגשות.

האפיפיור ישב בפגישה קר כאבן, ורק אחרי שהרב הרים את קולו ודיבר במילים חריפות הוא התעורר קצת ואמר שיגישו תזכיר בנושא. לפועל הוא לא פרסם שום מכתב למאמיניו, אלא שהיו מקרים שהוותיקן התערב כדי להוציא ילדים מהמנזרים.

הרב הרצוג הסתובב בכל אירופה וחיפש אחרי ילדים יהודיים, והוא גם הגיע לפולין, שם ארגן רכבת שהוציאה 500 ילדים יתומים מפולין, רובם נאספו על ידי שליחים שלו ששילמו 50 דולר עבור כל ילד ☹ סכום עצום באותם ימים.

בין הילדים היה פעוט בן חמש, שריד מגטו ורשה. בזמן המרד, כשהגטו עלה בלהבות, אימו הכניסה אותו לשק והורידה אותו מעבר לחומה. במקרה עבר פולני ששמע את הבכי של התינוק ולקח אותו אליו. אחרי המלחמה הוא החזיר אותו לעם היהודי. או ילדה שגדלה בבית גוי, וכל בוקר כשהילדים התפללו היא עמדה לידם והצטלבה!

ואז הגיעה השבת. הרב פנה אל מפקד הרכבת וביקש שיעצור את הרכבת ל-24 שעות אבל הוא סירב. כמה סערה. חלק מהילדים טענו שבימים הקשים ביותר הם שמרו שבת, אז עכשיו הם לא יחללו אותה.

בתחנה הקרובה כל הילדים ירדו ושוכנו בבתי מלון שונים. ביום השבת נכנסו אל הרב שני אחיות, אחת בת חמש והשנייה בת עשר. הקטנה שגדלה בין גוים וידעה רק פולנית, בכתה שהיא רוצה לחזור לפולין, אחותה הגדולה הביאה אותה אל הרב והסבירה לה שהוא בא במיוחד מארץ ישראל כדי לקחת אותם לשם. הרב דיבר על ליבה והיא השתכנעה.

מיליון פאונדס בשר כשר

לפני שהרב הרצוג עלה לארץ ישראל הוא שימש כ-20 שנה כרב ראשי לקהילה היהודית באירלנד. כעת בביקורו באירופה הוא נסע לדבלין ונפגש עם הנשיא שהיה ידידו האישי [2] איימון דה ולירה. כאות ידידות לרב הראשי, הממשלה האירית החליטה לתרום לעם היהודי בהמות, שלאחר שחיתתן הכשרה יהיה אפשר להכין מהן מיליון פאונד של בשר כשר, שיחולקו כמתנת הממשלה לפליטים היהודיים באירופה (רבנות בסערת הימים עמ' 128 ואילך).

מי שלקח על עצמו את הפרויקט הזה היה ארגון הג'וינט. ראשית היו צריכים למצוא שוחטים שיסכימו לנסוע לאירלנד לכמה חודשים כדי לשחוט ולהכשיר מיליוני קילוגרמים של בשר בקר. הם פנו בפריז לכמה רבנים, אבל אף אחד מהם לא היה מסוגל לארגן את המספר הדרוש של שוחטים ומשגיחים.

באותם ימים קבוצה גדולה של חסידי חב"ד שיצאו מרוסיה שהתה במחנות הפליטים בגרמניה. הג'וינט פנה להרב בנימין גורדצקי שהיה איש הקשר של חב"ד עם הג'וינט, והוא אמר שהוא יכול לארגן משלחת של שוחטים ומשגיחים שיסעו לאירלנד.

לאחרי הכנות רבות כשלושים חסידי חב"ד, שוחטים ומשגיחים, נסעו לאירלנד, ובמשך כמה חודשים הם הכינו מיליון פאונדס של בשר שחולקו ליהודים ששהו במחנות הפליטים באירופה. בנוסף לכך היו צריכים להשיג כמות מספקת של פח בכדי לארוז את הבשר בקופסאות שימורים. הג'וינט רכש בארצות הברית מאות טונות של פח, ושלחו את זה לאירלנד כדי שיוכלו לארוז את הבשר בזה.

אם רק תיתן יד

בפרשת השבוע ויקהל אנו מתבשרים על כך שעם ישראל סיים לבנות את המשכן "ותכל כל עבודת המשכן", ואז "ויביאו את המשכן אל משה". אומר רש"י: "שלא היו יכולין להקימו [מחמת כובד הקרשים שאין כוח באדם לזוקפן ומשה העמידו, אמר משה לפני הקב"ה, איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו עסוק אתה בידך, נראה כמקימו והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר

הוקם המשכן ☞ הוקם מאליו". רש"י אומר שעם ישראל לא היה מסוגל להעמיד את המשכן, ורק משה בסיוע של הקב"ה הצליח להעמיד את המשכן.

שואל הרבי, הרי בפועל הם הביאו את המשכן למשה, זאת אומרת, שהם היו מסוגלים לסחוב את זה, וא"כ מדוע אומר רש"י שלא יכלו להרים אותם "מחמת כובד הקרשים" ☞ אם לסחוב יכלו אז גם להעמיד הם היו יכולים, ומאידך, אם אכן הם לא יכלו להעמיד את המשכן אז מה היא הסברה לסחוב את זה למשה. איך בדיוק הוא אמור להתגבר על הבעיה הזאת לבדו? לכל היותר הם היו שולחים שליח שישאל את משה מה לעשות. מה כל השלעפעריי הזה? ☞

בנוסף לכך, הרי במשך ארבעים שנה במדבר הוקם המשכן מחדש בכל מקום שהם חנו, ועוד לפני כן, בשבעת ימי המילואים הקימו ופירקו את המשכן כל יום, ואם-כן מה הפירוש "שלא היו יכולין להקימו"?

אומר הרבי, שבני ישראל למדו ממשה רבינו שכל מלאכה במשכן צריכה להיעשות דווקא על ידי אדם אחד בלבד ולא על ידי כמה אנשים במשותף, כמו שנאמר "ויבואו כל החכמים ☞ איש איש ממלאכתו אשר המה עושים" (ויקהל לו, ד). וכך גם בקשר להקמת המשכן משה נצטווה בפרשת תרומה "והקמות את המשכן כמשפטו אשר הראית בהר" (תרומה כו, ל) בלשון יחיד, ומזה הם הבינו שרק אדם אחד בלבד יקים את המשכן "בפעם הראשונה" בחנוכת המשכן, בראש חודש ניסן.

האחראים על בניית המשכן ניסו לעשות את זה ולא הצליחו. הם סברו שהסיבה שלא עולה בידם זה בגלל שהם היו מעורבים בחטא העגל ולכן הם לא ראויים להקים את המשכן, משא"כ משה שלא היה מעורב כלל בעגל הוא כן יוכל לעשות את זה. ולכן הם הביאו את המשכן למשה, אבל גם הוא לא היה מסוגל להרים את זה, ואז הוא פנה להקב"ה ואמר: "איך אפשר הקמתו על ידי אדם?" ענה לו הקב"ה: "עסוק אתה בידך ונראה כמקימו והוא נזקף מאליו" (לקו"ש חי"א ע' 181 ואילך, תו"מ חלק נ"ט ע' 295 ואילך). משה, אתה רק תתן יד והמשכן יקום מעליו.

כשאנו שומעים סיפור כזה על הרב הרצוג שנסע בעצמו לאירופה כשהוא כבר כמעט בן שישים, מתרוצץ ממדינה למדינה, והוא בעצמו הצליח להציל כאלף ילדים יהודיים, ועוד על הדרך להשפיע על ממשלת אירלנד שתתרום מיליון פאונדס! של בשר כשר ליהודים הפליטים, אנו משתוממים איך אדם אחד היה מסוגל לעשות את כל זה.

התשובה לכך נמצאת בפרשתנו. כשיהודי הולך להציל ילדים יהודיים, שכל אחד מהם הוא משכן להקב"ה, אז הקב"ה אומר לו "עסוק אתה בידך, נראה כמקימו". אתה רק תשים אצבע במים קרים, והכל כבר יקרה מאליו. "הוקם המשכן ☞ הוקם מאליו", כי כשעוסקים בעניינים של עם ישראל אתה צריך רק "לעסוק" בזה, את השאר יעשה הקב"ה.